
RECENZJE

Granatowa trylogia

Ks. Zdzisław Janiec, ks. Tomasz Lisiecki, Halina Irena Szumił, *Na szlakach wiary ze sługą Bożym ks. Wincentym Granatem. Czytanki majowe*, Wydawnictwo Diecezjalne Sandomierz 2013, ss. 71;

Sprawiedliwy z wiary żyć będzie. Ks. Wincenty Granat – świadek wiary. Materiały z sesji poświęconej Słudze Bożemu w 33. rocznicę śmierci. Sandomierz, 11 grudnia 2012 roku, red. ks. Zdzisław Janiec, Wydawnictwo Diecezjalne Sandomierz 2013, ss. 135;

Halina Irena Szumił, *Człowiek wiary. Sługa Boży ks. Wincenty Granat*, Wydawnictwo Diecezjalne Sandomierz 2013, ss. 247.

W 2013 roku w Diecezjalnym Wydawnictwie w Sandomierzu ukazały się trzy książki poświęcone ks. Wincentemu Granatowi. Jasne, że jego uczeń czuje się zobligowany głośno powiedzieć o tym światu.

Książkę *Na szlakach wiary* napisało czterech autorów: bp Krzysztof Nitkiewicz, ordynariusz sandomierski dał *Wprowadzenie*, w którym poinformował, że jego Kościół diecezjalny „maryjny miesiąc poświęca słudze Bożemu ks. Wincentemu Granatowi” oraz wierze – ze względu na *Rok Wiary*. Wyraził też życzenie, by te czytanki majowe rozbrzmiewały w kościołach, kaplicach, przy krzyżach i kapliczkach przydrożnych, w rodzinach, przy chorych i starszych.

Ks. prof. dr hab. Zdzisław Janiec, postulator w procesie kanonizacyjnym ks. Granata, prof. KUL Jana Pawła II, wykładowca w Wyższym Seminarium Duchownym oraz w Instytucie Teologicznym w Sandomierzu, kierownik diecezjalnego Referatu ds. Liturgii, autor licznych książek głównie z zakresu liturgii i mariologii (m.in.: *Komunikacyjny wymiar liturgii*, 2006, *Kult Maryi w Polsce na przestrzeni dziejów. Zarys problematyki*, Sandomierz 2013), otworzył i zamknął sandomierski maj. W czasie pierwszej majówki poinformował o dochodzeniu kanonizacyjnym w Kościele, a w czasie ostatniej – o przebiegu procesu kanonizacyjnego sługi Bożego ks. Wincentego Granata w diecezji sandomierskiej. W czytankach 2-6 dr Halina I. Szumił, dobry anioł ks. Granata jeszcze od czasów jego pracy na KUL (mam ją w oczach, jak w soboty dźwiga dla Profesora książki z Biblioteki Głównej KUL, a w poniedziałki odnosi) i główna niezmordowana promotorka jego myśli, opowiedziała także o życiu i działalności Profesora. Wielką resztę czytanek wypełnił wiarą według ks. Granata ks. Tomasz Lisiecki (muzykolog, z Katedry Liturgii Pastoralnej KUL JP II). Nietrudno z uznaniem zauważyć, że ks. Tomasz dostrzegł charakterystyczne cechy wiary ks. Granata – tak w nauczaniu, jak i w życiu. Wskazują na to tytuły niektórych czytanek: *O Profesorze, który był człowiekiem*, *Pokorny Mistrz teologii*, *Przyjaciel młodych*. W czytankach od 7. do 20. ks. Lisiecki przytacza dość obszerne świadectwa o Profesorze, krótko je komentując. Świadectwa przejmuję z dzieła: *Dla Boga i Kościoła. Sługa Boży*

ks. *Wincenty Granat – świadectwa* (Sandomierz 2012). Zespół przytoczonych świadków: S. Grębowiec, H.I. Szumił, J. Bażant, S. Drypa, P.P. Gach, A. Skowronek, J. Hojnowski, J. Wicha, J. Misiurek, J.Z. Zdybicka, I. Dejneka, W. Szymonek, W. Wilk. Od czytanki 21. do 30. autor informuje o wybranych zagadnieniach związanych z wiarą; tutaj przypomina teksty ks. Granata, m.in. o pobożności maryjnej, modlitwie, wierze, nadziei i miłości, Eucharystii.

Niekonwencjonalne, sympatyczne, pogłębiające, uczące, a nie męczące.

W drugiej pozycji, *Sprawiedliwy z wiary żyć będzie*, zdecydowanie dominuje dr Halina I. Szumił. Ona opowiada najpierw życiorys ks. Wincentego Granata (9-46), następnie referuje *Przebieg uroczystości z okazji 33. rocznicy śmierci sługi Bożego ks. Wincentego Granata* (47-54), opracowała także *Montaż słowno-muzyczny w 33. rocznicę śmierci sługi Bożego ks. Wincentego Granata pt. Świadek wiary* (55-68; montaż zrealizowano według jej scenariusza), jest nadto autorką ostatniego rozdziału: *Ks. Wincenty Granat – teolog Bożych tajemnic i świadek wiary* (87-130). Po trzech stronicach własnego słowa o wierze z nawiązaniem do ks. Granata (87-89) oddaje głos swojemu Bohaterowi, by on mówił o wierze. Przedrukowuje 23 strony (90-113) z różnych jego pism. Następnie przytacza świadectwa o ks. Granacie jako świadku wiary (114-130). Tę samą technikę zastosuje w następnej książce, znacznie powiększając rozmiary przypominanych tekstów naszego Kandydata na ołtarze, jak też świadectwa świadków jego życia.

Ks. prof. Zdzisław Janiec napisał *Słowo wstępne* (5-7) i zamieścił swoją homilię pt. *Sługa Boży ks. Wincenty Granat świadkiem wiary na wzór Maryi* podczas Mszy św., wygłoszoną z okazji sesji (81-86). Jedyne referat zamieszczony w omawianych materiałach z sesji poświęcono personalizmowi w postrzeganiu Eucharystii: ks. Tomasz Serwin (KUL), *Personalistyczna koncepcja Eucharystii w ujęciu Ks. Wincentego Granata* (69-80). Referent stwierdził, że „Ks. Granat [...] dał podstawy lubelskiej szkole teologii” (69).

Trzecia pozycja *Granatowej trylogii: Człowiek wiary. Sługa Boży ks. Wincenty Granat*, jest autorską książką dr Haliny Ireny Szumił, z przedmową ks. prof. dr. hab. Zdzisława Jańca. Autorka otworzyła swoją książkę ważnymi słowami: „W niniejszej publikacji podjęto się ukazania sługi Bożego ks. Wincentego Granata jako człowieka wiary, który tak ogromną rolę odegrał na niwie teologicznej myśli w Polsce w XX wieku” (s. 11). W *Roku Wiary* takie uprofilowanie prezentacji Bohatera nie potrzebuje usprawiedliwienia. Przyjmujemy je z pełnym zrozumieniem.

Pierwszy rozdział otrzymał tytuł *Świadectwo wiary ks. Wincentego Granata* (13-28) i zawiera jego biogram do 1929 roku, czyli obejmuje środowisko rodzinne i lata szkolne oraz studia w Wyższym Seminarium Duchownym w Sandomierzu oraz na Gregorianum w Rzymie. Drugi rozdział, *Wiara praktykowana w życiu*, przedłuża biogram: Radom, Sandomierz, Lublin (29-98). Dominuje faktografia biograficzna, tematu wiary trzeba raczej poszukiwać. Z całą wyrazistością zawarty jest on w rozdziale trzecim: *Wiara w nauczaniu* (99-199) i czwartym: *Świadek wiary w oczach ludzi* (201-226).

W czwartym, koronnym rozdziale o wierze Autorka wypowiedziała się jedynie w formie króciutkiego wstępu, by oddać głos ks. Wincentemu Granatowi. Przedrukowała kilka jego tekstów: *Ku człowiekowi i Bogu w Chrystusie* (t. I, Lublin 1972, s. 413-435, 448-451); *Wiara w życiu chrześcijanina* z książki *U podstaw humanizmu chrześcijańskiego* (Poznań 1976, s. 371-375; wyd. 2: *Fenomen człowieka. U podstaw humanizmu chrześcijańskiego*, red. K. Guzowski, H.I. Szumił, Lublin 2007, s. 375-380); *Dogmatyka katolicka* (t. VI, Lublin 1960, s. 215-223, 314-315); *Spotkania z Chrystusem* (do druku przygotowała H.I. Szumił, Sandomierz 1999, s. 19-24); *Personalizm chrześcijański. Teologia osoby ludzkiej* (Poznań 1985, s. 235-259). Tak więc otrzymaliśmy zestaw prawdopodobnie wyjątkowo zasadniczych dla ks. Granata tekstów na temat wiary. Ponieważ nie zaopatrzone ich w komentarze, niech zachęcają do prac dyplomowych o wierze według najwybitniejszego teologa polskiego XX wieku.

Czwarty rozdział, *Świadek wiary w oczach ludzi* (201-230), został utkany z wypowiedzi wielu osób, które świadczą o ks. Granacie jako świadku wiary, m.in.: W. Bobowskiego, Z. Chlewińskiego, W. Hryniewicza, W. Łydki, J. Misiurka, J. Myśkowa, A. Nossola, R.E. Rogowskiego, C. Ryszki, A. Skowronka, K. Strzeleckiej, W. Świerzawskiego, Z.J. Zdybickiej.

Wartość tego dzieła leży bardziej w zorganizowaniu znanych już źródeł i zogniskowaniu ich wokół obranego ważnego i wyjątkowo aktualnego tematu niż na pogłębionym studium teologicznym, którego Autorka nie zamierzała.

W obliczu wielkiego jubileuszu reformacji (pięćsetlecie: 1517-2017 – nie sposób w takiej książce o wierze nie postawić pytania o stosunek do wiary według Lutera, do jego nauki o usprawiedliwieniu, o *sola gratia* i *sola fide*. Temat nieobecny w książce. *Luter* w ogóle się nie pojawia w indeksie nazwisk. Nie do pomyślenia, by ks. Granat zupełnie nie uwzględniał tego wielkiego tematu, bardzo ważnego dla teologii wiary. A gdyby faktycznie go pomijał, należało to zauważyć, zdziwić się i przynajmniej próbować zrozumieć. Prawdopodobnie Pani Redaktor zaplanowała uwzględnić ten wątek w następnej publikacji. Jeśli tak, to szkoda, że o tym gdzieś nie wspomniała.

W drugiej i trzeciej pozycji powtarza się trochę materiału. Dla naukowców taka powtórka jest zbędna, trzeba jednak uwzględniać kontekst publikacji: rodzą się one w służbie świętej sprawy beatyfikacji i kanonizacji, a więc powtórki popularyzujące Kandydata na ołtarze zasługują na przyjęcie ze zrozumieniem. Dobrze więc, że są i że są również takie, tym bardziej że nakład książek nie jest wysoki. Naukowcy niech robią swoje. Zbliżająca się beatyfikacja apeluje o poważne studia nad filozoficzno-teologiczną spuścizną ks. Granata. Znacząco zauważono już jego personalizm (*notabene*: jak się ma personalizm Bartnika do personalizmu Granata?). Czekaj na opracowanie m.in. trudny i rozległy temat recepcji Vaticanum II.

Stanisław Celestyn Napiórkowski OFMConv